

Výroční zpráva o implementaci Operačního programu Životní prostředí 2014 - 2020 za rok 2017

SHRNUTÍ PRO VEŘEJNOST

(čl. 50 odst. 9 nařízení (EU) č. 1303/2013)

V roce 2017 došlo ke snížení kohezní obálky FS pro ČR. Tato úprava se projevila v rámci PO 1 OPŽP, kde byla snížena finanční alokace o 45,6 mil. EUR CZV.

OPŽP v roce 2017 dosáhl výrazného pokroku. Od počátku programového období do konce roku 2017 bylo v OPŽP vyhlášeno celkem 93 výzev s alokací přes 3,1 mld. EUR celkových způsobilých výdajů (CZV), což odpovídá cca 100 % alokace programu. V rámci uvedených výzev bylo podáno 6 932 žádostí o podporu ve výši cca 3 mld. EUR CZV (nárůst za rok 2017 o více než 2 360 žádostí ve výši cca 1,3 mld. EUR CZV). Žadatelé dosud podali nejvíce žádostí o podporu v rámci výzvy č. 41 (PO 3, SC 3.2), a to 900 žádostí ve výši cca 160 mil. EUR CZV (měnový kurz 1:25,645). Bližší informace o jednotlivých výzvách včetně jejich úspěšnosti jsou uvedeny v příloze č. 1 výroční zprávy o implementaci OPŽP za rok 2017.

Nejvíce žádostí o podporu bylo od začátku programového období předloženo do 5.1 Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie (1 822 žádostí), o největší finanční objem pak bylo prostřednictvím žádostí o podporu žádáno v SC 5.1 Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie (0,6 mld. EUR CZV). Největšího pokroku od začátku programového období dosáhla PO 2, kde byly zaregistrovány žádosti o podporu na 125 % hlavní alokace této PO a byly vydány právní akty na 69 % hlavní alokace PO. Nejmenšího pokroku bylo zatím dosaženo v PO 4, kde do konce roku 2017 byly zaregistrovány žádosti o podporu na 69 % hlavní alokace této PO a byly vydány právní akty na 14 % alokace PO.

Výběrovou komisí bylo ke dni 31. 12. 2017 doporučeno k financování 3 600 žádostí (nárůst za rok 2017 o více než 2 000 žádostí) v celkovém finančním objemu 1,8 mld. EUR CZV. V průběhu roku 2017 byl rozpuštěn zásobník projektů (tzv. náhradní projekty) SC 2.2, který obsahoval 73 žádostí o podporu ve výši 145,6 mil. EUR CZV podaných v rámci 8. výzvy. Naopak v roce 2017 v rámci SC 3.5 nově vznikl zásobník projektů na 16 žádostí o podporu ve výši 13,9 mil. EUR CZV podaných v rámci 18. výzvy.

Od začátku programového období byl vydán právní akt (PA) u 3 252 projektů (nárůst za rok 2017 o 3 112 projektů) v celkovém objemu 1,4 mld. EUR CZV. Z toho nejvíce PA bylo vydáno ve SC 5.1 Snížit energetickou náročnost veřejných budov a zvýšit využití obnovitelných zdrojů energie (celkem u 842 projektů). Do konce roku 2017 tak bylo z pohledu PA zazávazkováno 44,5 % hlavní alokace programu. CZV, které příjemci vykázali ŘO pak činily cca 0,3 mld. EUR CZV (10 % hlavní alokace).

V roce 2017 došlo oproti předchozím rokům k výraznému pokroku i v oblasti plnění cílů programu. Zatímco v průběhu předchozích let projekty zejména zahajovaly svou realizaci, v roce 2017 již došlo k fyzickému dokončení více než 100 projektů (tj. 3 % projektů s vydaným PA). Přínos těchto projektů k plnění cílů programu je uveden v tabulce 3A výroční zprávy o implementaci OPŽP za rok 2017, kam se do "skutečného plnění" indikátoru načítají dosažené hodnoty z fyzicky dokončených projektů a do "odhadu plnění" indikátoru načítají cílové hodnoty z projektů s vydaným PA. V rámci kotlíkových dotací bylo ke dni 31. 12. 2017 u indikátoru "Počet stacionárních zdrojů znečišťování ovzduší, u kterých bylo

provedeno opatření ke snížení emisí fyzickými osobami realizováno celkem 23 898 výměn stac. zdrojů. Jelikož u dalších fyzických osob stále probíhá výměna stacionárních zdrojů, kraje jako příjemci dotace nemohou své žádosti o podporu vykazat jako fyzicky dokončené a tudíž se tato data v tabulce 3A nenačítají do "skutečného plnění" indikátoru, ale do "odhadu plnění". Ve "skutečném plnění" indikátoru jsou v tabulce načteny hodnoty za fyzicky dokončené projekty financované v rámci SC 2.2. Efekty dosud nedokončených schválených projektů se budou projevovat průběžně v následujících letech.

Pro lepší jakost vod v oblasti snížení množství vypouštěného znečištění byly ke dni 31. 12. 2017 výběrovou komisí doporučeny k financování projekty za 0,5 mld. EUR CZV, což u návrhové kapacity nově vybudovaných a rekonstruovaných čistíren odpadních vod vedlo k dosažení hodnoty 16 640 ekvivalentních obyvatel a přiblížení se stanovenému cíli z více než 20 %. Pro zajištění dodávek pitné vody byly dosud výběrovou komisí doporučeny k financování projekty za 0,1 mld. EUR CZV. V důsledku enormního zájmu žadatelů budou finanční prostředky na zlepšení vodohospodářské infrastruktury měst a obcí v roce 2018 vyčerpány.

V oblasti ochrany životního prostředí a podporování účinného využívání zdrojů byla pro plnění cílů programu realizována řada různorodých aktivit. Ke snížení znečištění ovzduší bylo vyhlášeno 2. kolo „kotlíkových“ dotací. Celkově byly ke dni 31. 12. 2017 výběrovou komisí doporučeny k financování projekty za 0,5 mld. EUR CZV, fyzickými osobami bylo realizováno doposud 23 898 výměn kotlů. Náhrada kotle za kotel na uhlí již v 2. kole nebyla umožněna. Pro zlepšení systému sledování, hodnocení a předpovídání kvality ovzduší bude pořízeno 245 přístrojů a 9 licencí, příp. nově vyvinutých nebo zmodernizovaných softwarových nástrojů ke sledování kvality ovzduší. Zájem žadatelů o podporu v oblasti snižování znečištění ovzduší je vysoký a dosažení cílů programu je pravděpodobné.

V červnu 2017 proběhla mediální kampaň k zahájené druhé výzvy „kotlíkových“ dotací. Spot s holčičkou Aničkou byl odvysílán na TV Nova. V tisku a na webových portálech byly inzerovány změny v nastavených podmínkách oproti první výzvě. Krajské úřady využívají jednotný vizuální styl inzerce při vlastních propagačních aktivitách.

Dále byl připraven třídílný komiks Smokeman, který radí, jak správně topit a starat se o svůj kotel. Komiks nejprve vycházel na pokračování v časopise Priorita, a v současné době je jako brožura distribuován na veletrzích, na krajských úřadech a je možné jej stáhnout online z webových stránek OPŽP.

Ke zlepšení stavu v oblasti nakládání s odpady přispěla také opatření na prevenci vzniku odpadů. Série 13 seminářů ve všech krajských městech České republiky propagovala projekty chytrého nakládání s odpady - PAYT ("Pay as you throw" - "Zaplat' kolik vyhodíš"), "Door to Door" ("Sběr ode dveří ke dveřím") a možnosti financování projektů v rámci odpadového hospodářství z OPŽP 2014-2020. Semináře, kterých se v rámci celé PAYT tour zúčastnilo přes 600 účastníků, byly především zaměřeny na osvětu v oblasti snižování množství komunálních odpadů produkovaných na území obcí a zefektivnění jejich odpadového hospodářství. Doposud byly v této oblasti výběrovou komisí doporučeny k financování projekty za 13 mil. EUR CZV. Velký zájem byl zejména o podporu na pořízení domácích kompostérů, zatímco o podporu na předcházení vzniku průmyslových odpadů byl vzhledem k omezením (veřejná podpora, snížená míra dotace) zájem prakticky nulový. Ke zvýšení podílu materiálového a energetického využití odpadů bylo výběrovou komisí doporučeno k financování 906 projektů za 0,15 mld. EUR CZV, převážně na oddělený sběr odpadů.

V oblasti biodiverzity, krajiny, ekosystémových služeb bylo ke dni 31. 12. 2017 výběrovou komisí doporučeno k financování 511 projektů za 0,1 mld. EUR CZV. Oproti očekávání je zde nižší míra naplňování alokací výzev a to i s ohledem na charakter projektů a delší dobu realizace.

V realizaci projektů v oblasti snižování energetické náročnosti veřejnoprávních subjektů došlo k pozitivnímu posunu. Výběrovou komisí bylo k 31. 12. 2017 doporučeno k financování 933 projektů v hodnotě 0,3 mld. EUR CZV. Realizací těchto projektů by mělo dojít k nárůstu úspor energie na hodnotu 380 514 GJ/rok.

Na základě počtu, finančního objemu a harmonogramů realizace přijatých žádostí bylo i v roce 2017 identifikováno reálné riziko nenaplnění některých milníků stanovených pro rok 2018 a cílů stanovených pro rok 2023. Jedná se o následující indikátory výkonnostního rámce: PO 3 - indikátor 40102 Kapacita

podpořených zařízení pro materiálové využití ostatních odpadů, PO 4 - indikátor 46500 Plocha stanovišť, která jsou podporována s cílem zlepšit stav jejich zachování a finanční milník EFRR Celkové certifikované způsobilé výdaje a PO 5 - indikátor 32701 Snížení konečné spotřeby energie ve veřejných budovách. Řídící orgán identifikoval, že u uvedených indikátorů informace pro odhad hodnot milníků dle čl. 4 odst. 2 bodu a) prováděcího nařízení vycházely z nesprávných předpokladů, v důsledku kterých došlo k nadhodnocení hodnot milníků. Řídící orgán komunikuje s EK ohledně snížení jejich hodnot.

V průběhu roku 2017 byl zaznamenán nízký zájem ze strany žadatelů o projekty spadající zejména do PO 4. Ze strany Řídícího orgánu a Zprostředkujícího subjektu AOPK ČR jsou zejména v posledních letech činěny kroky vedoucí k zatraktivnění této PO. Jsou průběžně revidována hodnotící kritéria a PrŽaP ve prospěch žadatelů. Došlo rovněž k revizi PD (zařazení FO nepodnikajících mezi oprávněné žadatele, rozšíření nástroje CLLD, atd.). Ke zvýšení absorpční kapacity PO 4 proběhlo 20 seminářů a 10 exkurzí na realizované projekty po celé České republice, kterých se zúčastnilo přes 600 potenciálních žadatelů.

Další semináře a praktické workshopy byly uspořádány k výzvam PO 1 a k práci v informačním systému (300 zájemců). Primárním zdrojem informací pro potenciální žadatele a příjemce dotace (tj. hlavní cílovou skupinu komunikace OPŽP) byly webové stránky programu, Zelená linka 800 260 500 a časopis Priorita. OPŽP se aktivně účastnil také akcí zaměřených na širokou veřejnost, např. Uklidme Česko, Den otevřených dveří ČHMÚ, Den Evropy a Ladronka Fest.

V rámci SC 3.5 "Snížit environmentální rizika a rozvíjet systémy jejich řízení" jsou dle PD OPŽP platného ke konci roku 2017 soukromé subjekty podporovány pouze přes finanční nástroje (FN) v rozsahu cca 90 % alokace na specifický cíl. FN byl v rámci SC 3.5 spuštěn v roce 2017, přičemž dne 16. října 2017 byl zahájen příjem žádostí, který potrvá až do 29. června 2018. K 31. prosinci 2017 probíhal příjem a hodnocení jednotlivých žádostí, z finančního nástroje proto nebyly vyplaceny žádné prostředky.